

TOPLANTILAR-GEZİLER

VI. EGE BÖLGELERİ JEOLJİSİ KOLLOKYUMU, İZMİR

TAHIR ÖNGÜR TJK

KATILMA

Kollokyum sırasında "katılanların listesi" başlığı altında, büyük olasılıkla ilk duyuruyu yanıtlamış olanların adları yayımlandı. 545 Türkiye'li ve yabancı adı kapsayan listedeki 249 yabancından yalnız 71'inin Kollokyuma katıldıklarını belirtmek listenin anlamını belirtmek bakımından yararlı olacaktır. Listede adı bulunan Türkiye'li yerbilimcilerin en az yarısının da Kollokyuma katılmadığı kesinlikle söylenebilir. Buna göre Kollokyum 71 yabancı 150 kadar yerli yerbilimci tarafından izlenmiştir.

Katılan yabancıların 12'si İngiliz; 5'i ABD'li; 5'i Irak'lı; 4'ü İsviçreli; 6'sı Alman; 16'sı Fransız; 4'ü Yugoslav; 5'i Bulgar; 1'i Libya'lı; 2'si İsrail'li; 2'si Macar; 1'i Tunus'lu; 3'ü SSCB'nden, 1'i Çekoslovakya; 2'si İtalyan; 1'i Suriyeli ve; 1'i Hindistan'lı idi.

Kollokyuma Fransızların ilgisi bu sayılarla, yorumsuz, açığa çıkabiliyor.

PROGRAM

Dağıtılan "Bildiri Liste ve Özetleri" kitapçığında 76 bildiri yer alıyordu. Bunlardan 15'i programda yer almamaktaydı.

Dağıtılan programda ise 65 bildiri yer alıyordu. Bunlardan 3'ü ile ilgili herhangi bir bilgi özet kitapçığında yoktu.

Programda ve Özet Kitapçığında belirtilen 11 bildiri Kollokyumda sunulmadı. Ayrıca 2 bildiri yazarları gelemediğinden başkaları aracılığıyla okundu.

Kollokyum sırasında Program ve Özet Kitapçığında yer almayan 8 bildiri sunuldu. Ayrıca 4 bildirinin programdaki sırası yer değiştirdi.

ZAMANLAMA

Programda bildiriler için 20'şer dakikalık süreler ayrılmıştı. Tartışma için ayrı bir süre belirlenmemişti. Bildirilerin tümü tek bir salonda sunuldu. İlk programa göre 140 dakika içinde aralıksız 10 bildiri sığdırmaya varan bir sıkışıklık göze çarpıyordu. Katılımın azlığı bile bu sıkışıklığın getirdiği aksamları gideremedi. Tartışmaya hemen hiç yer verilmedi.

Programda bildiriler konularına göre sınıflanmamıştı. Katılımın azlığı bile bu sıkışıklığın getirdiği aksamları gideremedi. Tartışmaya hemen hiç yer verilmedi.

Programda bildiriler konularına göre sınıflanmamıştı. Her konuda bildiri ardarda gelmekte idi.

DUYURU

Haziran ayı içinde gönderileceği bildirilen Üçüncü Duyuru ve Programlar Açılış sabahı dağıtılabildi. Katılanların çoğunluğu Kollokyumun yapılacağından bile kuşkulu olarak geldi İzmir'e.

Çoğu yerli ve yabancı, örneğin İngiliz ve Iraklı, yerbilimci bildiri verebileceklerini ve programdaki yerini açılış günü öğrenebildi. İkinci Duyuru'da belirtilen toplantı salonlarından biri sonradan anılmadı bile.

KOLLOKYUMDA DİL

Duyurulara göre Kollokyumda Fransızca, İngilizce, Almanca ve Türkçe kullanılabilecek ve Türkçe ile İngilizce ara-

sında çeviri yapılacaktır. Bu çeviri işlemi gerçekleşmedi. Türkçe kısıtlamaya çalışıldı. İlk günler hiç kullanılmadı.

Bildiriler dilleri açısından da bir sıraya konulmadığından salon trafiği yoğunlaştı.

KİŞİLER

Kollokyomu Öğretim üyelerinden Prof. Dr. İhsan Ketin, Prof. Dr. Kazım Ergin, Prof. Dr. Atife Dizer, Prof. Dr. Güröl Ataman, Prof. Dr. Melih Tokay izlediler.

Kollokyumun en ilginç iki kişisi Prof. Brunn ve Celal Şengör idi. Prof. Brunn görmeyen gözleri ve ilerlemiş yaşına karşın derin bilgisi ile ve bu bilgiyi yaymak, sürekli tartışmak yönündeki coşkusuyla sevenin sevmeyenin hayranlığını çekti. Geniş ekibiyle katılmıştı Kollokyum'a. Çoğunun bildiresi vardı. Brunn herbirini alabildiğine biliyor ve soruların bazılarını kendisi yanıtlıyordu. Toplantının başından sonuna tartışmalara katıldı. Bilimsel araştırmaların ve araştırmacıların kaçınmayacakları toplumsal bağları bir yana bırakılabilirse Brunn'un kişiliği ve yöntemlerinde örnek alınacak çok yön vardı.

Celal Şengör ise bilimsel çalışmada yaş kavramını Brunn ile birlikte altüst etmekte yarıştı. Son derece genç olan ve şimdilerde ABD'de öğrenim görmekte olan bu yerbilimcimiz de Kollokyumun bildirilerde olsun tartışmalarda olsun bilimsel düzeyin yükseltilmesine çok katkılı oldu. Genç yaşıyla gelişen derin yerbilim kültürünün, coşkusuyla birleştirmesi tartışmalara yolaçtı. Salonda konuşması sürekli sakalını yolması ilginin başka yönelmesine yolaçmadı da değil.

AÇILIŞ TOPLANTISI

Kollokyumun açılış oturumu Sekreter tarafından başlatıldı. Ege Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Hakkı Bilgehan, TBTA Bilim Kurulu Başkanı Prof. Dr. Kazım Ergin ve Kollokyum Organizasyon Komitesi Başkanı Prof. Dr. Erol İzdar'ın yaptığı konuşmalarla bitti. Maden Tetkik ve Arama Enstitüsü Genel Direktörü Doç. Dr. Sadrettin Alpan'ın konuşacağı programda belirtilmişti, fakat gerçekleşmedi.

Ayrıca açılış programında daha önceki Kollokyumları yöneten, organize eden bilim adamlarına hatıra plaketi verilmesi düşünülmüştü, fakat hiçbiri gelmediğinden yapılamadı. Son günün gecesi düzenlenen kokteyle yalnız Prof. Brunn'e verilebilen plaketer, başkalarına aracıyla gönderilebildi.

KAPANIŞ OTURUMU

Programa göre son bir saat süreli bir Kapanış Töreni yeralacaktı. Son bildirinin sunuluşu bittikten sonra kürsüye Kollokyum'un Başkan ve Sekreterleri geldiler. Solonun dışındaki bulunanlar içeri çağrıldı. Ve gündemiyle, düzeniyle sürpriz olan oturum, Genel Sekreter'in uzun Fransızca konuşmasıyla açıldı. Özetle Kollokyum öncesi gelişmeler anlatılıyor ve bundan sonraki kollokyumların yönetimi için bir sürekli komite oluşturulması isteniyordu.

İkiye bölünmüş olan Kollokyum'un bir parçasında gelecek üstüne kararlar alınmak isteniyor ve tartışılacak konudan önceden habersiz olan temsil yetkileri bulunmayan kişilerden kurulu bir yerbilimci topluluğu karara katılmaya zorlanıyordu. Amaç, varılmış olan durumun uluslararası nitelikte bir topluluk eliyle yasalaştırılmasıydı. Olayları bu noktaya getirenler ise durumlarını sürekli kılacak bir çözümlü zorlama yolundaydılar.

Genel Sekreteri Başkan izledi. Ve sonra dinleyiciler. İsrail'li Hirsch ve F. Almanya'lı Bürr salonda bulunanların delege olmadıkları bu yüzden herhangi bir karara katılamayacakları, ayrıca bu ikiye bölünmüşlük durumunda böyle kararlar alınamayacağını ileri sürdüler. Prof. Brunn Kollokyumun artık bitmesi ve yerini Akdeniz ile ilgili yeni bir toplantıya bırakması gerektiğini belirtti. Irak'lı Al Haşimi iki yıl sonrası için bir Orta Doğu Jeoloji Kongresinin hazırlandığını, Kollokyumdan vazgeçilmesini önerdi. Öngür Türkiye Jeoloji Kurumu'nun konuya yaklaşımını açıkladı ve bu toplantının bir karar alamayacağını vurguladı. Orhan Kaya Başkanlık Divanının da Türkiye'yi temsil etmediğini ve ilgili her ülkenin birer ulusal komite kurmasından sonra bir çözüm bulunabileceği görüşünü belirtti. Bir yandan salondaki heyecan artar bir yandan Başkan ve Genel Sekreter kendi aralarında tartışmaya başlarken, Başkan yeni bir önerisini karar kabul edip toplantıyı bitirdi. Öneri İzmir ve Atina Kollokyumlarının Sekreterlerinin (Neden Sekreterleri de Başkanları değil(?), anlaşılmadı) kendi aralarında görüşerek bir çözüm bulmaları yönünde idi.

Bu sonucu yaratanların kendilerini gelecek için de yetkili bildirmeleri tepki ile karşılanıp salon boşalırken oturum Başkan tarafından kapatıldı.

Kollokyum da başladığı ve sürdüğü gibi bitti!

GEZİLER

Kollokyum öncesi ve sonrası gezilerde Maden Tetkik ve Arama Enstitüsü'nün katkısı sağlanabildiği ölçüde başarılı olunabildi, Toros gezileri ve KB Anadolu gezisi, birçok aksaklığa karşın, başarılı sayılabilir. Oysa Menderes Masifi gezisine örgütleyicilerle birlikte 7, Karabulun gezisine 14, Maden Yatakları gezisine 4'ü yabancı olan 16 kişi katıldı.

ARMAĞANLAR

Kollokyum açılışında katılanlara Özetler Kitabı, Program, Ege Bölgesi Jeoloji Haritası ve çok şık bir Kollokyum rozeti dağıtıldı. Ayrıca Kollokyum süresinde öğle yemekleri ve meşrubat gereksinmesi dağıtılan fişlerle karşılandı.

Kollokyum armağanı olarak hazırlanan Saha Çantaları (Türkiye Jeoloji Kurumu'nun çantalarının eşi) ancak son güne yetişebildi.

KB Anadolu Gezisi

VI. Ege Bölgeleri Jeoloji Kollokyumu sonrasında yapılan gezilerden biri KB Anadolu'ya idi. Zaman zaman son derece ilginç ve heyecan verici yüzeylemelerin görüldüğü geziye 16'sı yabancı olan toplam 39 kişi katıldı. Özellikle "Global Correlation of Epochs of Tectogenesis" Projesi toplantısı için İzmir'e gelmiş bulunan bilim adamlarının katılımı geziyi daha da ilginç kıldı. F. Almanya'lı W. Schwan, Hindistan'lı D.K. Ray, SSCB'den G. Zakariadze, Vu, Leonov, V. Khain, N. Kuprina, Z. Zaridze, Bulgaristan'lı I. Gochev ve I. Hajdantov, Çekoslovakya'lı M. Mahel ve R. Geza, İtalya'lı R. Malaroda, ABD'nden A. W. Bally, Macaristan'lı M. Ghuma, Fransa'lı G. Termier ve H. Termier katılan yabancılarıdır.

Geziye sırasıyla Behcet Akyürek, Dr. Ergülzer Bingöl, Zübeyde Öztürk, Şükrü Genç, Dr. Şakir Abdüsselâmoğlu ve Dr. Yüksel Aydın yol gösterdi.

İlk gün önce Bergama-Çamoba'da fosilli üst Permiyen kçt istifi görüldü. Bu ilk konaktan paleontolog olmayanlar için se konglomera ve kumtaşları ile kumsu kireçtaşları arasındaki geçiş ilginçti.

İkinci konakta Kozak granodiyoritinin Karakaya formasyonu ile dokanağı görüldü. Granodiyorit masifinin KB'sındaki dokanakta bulunan granatitlerse ancak karanlıkta bulunan bir el örneğinde izlenilebildi.

İlk günün gecesi tüm Batı Anadoludaki ve özellikle Kazdağdaki metamorfitletler üzerine Dr. Bingöl'ün bol diyapozitiflerle süslenmiş ilginç konuşmasıyla kapandı.

İkinci gün düzenlenen hava ile olumlu başladı. Bu kez otobüsle değil MTA kapılarından gelen jiplerle yola çıkıldı. İlk konakta Karakaya formasyonunun türbidit kökenli meta-konglomera ve metakumtaşları görüldü. İkinci konakta yine bu birimdeki metaspilitik bazalt türleri gözlemlendi. Daha sonra metakumtaşları ve metakonglomeralar içindeki kireçtaşı olisitolitleri görüldü. Karakaya istifi bu açık yüzeylemeleriyle pek tartışılmadı. Karakaya ile metamorfitletler arasındaki faylı dokanakta öyle.

Buradan sonra Kazdağ metamorfitletleri içindeki çok sayıda konakta bol soru ve açıklama gözlemler başladı. Kazdağ kayaları önce yüksek sonra düşük basınç metamorfizmasına uğramışlardı. İlk kayalar çokluk bazik magmatiklerdi. Bunlar birlikte kıvrılmışlardı. Gnayslar, gnayslar içinde meta-

tektler, mermerler, metadünit ve ampibolit - Metagabrolar gözlenen kayalar oldu. Bu gözlemler sırasında Balkanlar ve Karpatlarla bağlar kurulmaya çalışıldı ve tartışmalar yapıldı.

Üçüncü gün ilk konak Karacabey-Kıranlar köyü dolayında idi. Burada Granodiyoritleri örten Liyasla başlayan ve Üst Jura'ya uzanan kırıntılı ve karbonatlı istif gözlemlendi.

Bundan sonra daha da çok ilginç bir olgu gözlemlendi. İçlerinde üst Triyas yaşlı fosiller saptandığı belirtilen kireçtaşı parçaları granodiyorit içinde bulunmakta idi ve bir konakt etkisi izlenemiyordu. Bazı yabancıların graniti metasomatik kökenli düşünmelerine yol açan bu yüzeyleme herkes tarafından çok ilginç ve bir doğal anıt niteliğinde bulundu.

Bu günün son konak Bursa KD'sunda yine Karakaya Grubu kayaları ve içindeki olisitolit ve olisitostromların gözlemlendiği bir yüzeyleme idi.

Son günün tek konak Gebze idi. Burada ilginç bir Paleozoyik istif izlendi. Ordovisyen'den Karbonifere dek izlenen istifteki karbonatlar yine paleontologları kendine çekti.

Gezi boyunca belki henüz çözüme kavuşmamış sorunlar tartışılmadı, farklı savlar çatışmadı ama yer yer ender bulunur nitelikte, anlatım gücü yüksek yüzeylemeler ve geniş kıyaslamalara elverişli istifler izlendi.

Hiç değilse bu geziye katılanlarda Kollokium'un olumsuz izlenimleri biraz silindi.

VI. EGE BÖLGELERİ JEOLJİSİ KOLLOKYUMU, ATINA

VI. Ege Bölgeleri Jeolojisi Kollokiumu'nun Atina'da örgütleneni Eylül ayı sonunda yapıldı. Ne yazık ki Türkiye'den hiç bir yerbilimci katılmadı. Kollokium ile ilgili olarak yalnızca özetler kitabını inceleme olanağı bulunabildi.

Bu kitapçıya göre bildiriler on ayrı bölümde sunuldu. Bölümlerin konuları şöyle :

- I Girit'in jeolojisi
- II Ana kristalin kuşağı (Paleogenyen masifi ve Attik-Sikladlar bölgesi)'nin evrimi
- III Jeomorfoloji, kuvarterner jeoloji ve genç tertulların dağılım düzeni.
- IV Vardar Zonu, Sırbo-Makedonya Masifi ve Rodop'un yapısal evrimi,
- V Dış Helenidlerin jeolojisi
- VI Doğu Akdeniz jeolojisi ve Orta Balkan bölgesinin özellikleri
- VII Petroloji ve Jeokimya
- VIII Paleontoloji, Biyostratigrafi, Paleoekoloji, Paleoklimatoloji
- IX Jeofizik - Fotojeoloji
- X Paleocoğrafi ve yapısal gelişimin ana çizgileri : jeofizik ve Palinspatik modeller.

Özet kitabında 134 bildiri özeti yer almakta. Bu bildirilerin 261 yazarından :

- 56'sı Yunanistan
- 51'i Federal Almanya
- 49'u Fransa
- 29'u Mısır
- 28'i Yugoslavya
- 11'i İngiltere
- 11'i Hollanda
- 4'ü Belçika
- 4'ü Romanya
- 4'ü İtalyan
- 3'ü İsviçre
- 3'ü ABD
- 2'si Kanada
- 2'si Bulgaristan
- 2'si SSCB
- 1'i Avusturya
- 1'i Avustralya'lı olarak bildirilmektedir